

Жиляк Валерія Русланівна,
студентка III курсу юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н. Іваниця А.В.
*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПОРЯДОК ФІНАНСУВАННЯ ВИТРАТ НА БЕЗОПЛАТНУ ВТОРИННУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

Фінансування безоплатної правової допомоги, можна уявити як структурований процес, який включає в собі: вивчення елементів, за допомогою яких існує концептуальний цілісний погляд на це явище. Тому, станом на сьогодні важливим є з'ясування послідовності вчинення певних дій, спрямованих на бажаний результат – оплату гарантованої державою правової допомоги. Порядок надання безоплатної правової допомоги розкрито в спеціальному законодавчому акті України [1]. Фінансування витрат на ту чи іншу державну програму, в свою чергу, передбачає ряд кроків та рішень, тобто елементи цього процесу відповідним чином упорядковані, організовані.

Різні аспекти функціонування інституту безоплатної правової допомоги досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені, серед яких: О.А. Банчук, Є.Ю. Бова, В.В. Букач, М.В. Вітрук, Р.Ф. Гринюк, Д.А. Гудима, М.М. Гультай, С.Д. Гусарев, В.О. Демиденко, М.С. Демкова, С.П. Добрянський, В.М. Ісакова, Б.В. Калиновський, Н.В. Камінська, Н.І. Карпачова, А.М. Колодій, А.Т. Комзюк, В.В. Копейчиков, В.О. Котюк, Р.О. Куйбіда, В.С. Личко, М.Т. Лоджук та інші.

Сутність діяльності з фінансування безоплатної правової допомоги допомагає нам виділити такі етапи цього процесу:

- складання проекту програми фінансування видатків на безоплатну правову допомогу;
- затвердження програми фінансування, розпорядником коштів;
- безпосереднє фінансування витрат на безоплатну правову допомогу
- звітування відповідальних осіб, щодо стану фінансування видатків на безоплатну правову допомогу. У сукупності всі ці етапи відображають порядок фінансування [2].

Сам процес фінансування починається зі складання відповідної бюджетної програми за формою і певними правилами, визначеними на нормативно-правовому рівні. Бюджетні програми, в яких уповноваженим виконавцем визначено Координаційний центр з надання правової допомоги, а головним розпорядником коштів виступає – Міністерство юстиції України, розробляються, по-перше, для відповідного забезпечення формування та функціонування системи безоплатної правової допомоги і, по-друге, для оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів із надання безоплатної вторинної правової допомоги. Також, зважаючи на повноваження Координаційного центру, ми можемо спостерігати і негативні показники, такі

які не враховуються під час розробки бажаної бюджетної програми: наприклад, підвищення професійного рівня працівників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, які надають безоплатну правову допомогу, та працівників центрів із надання безоплатної вторинної правової допомоги [3].

Схожа структура простежується і в самій програмі місцевих бюджетів. Варто зауважити, що порядок оплати праці осіб (як фізичних, так і юридичних), які надають безоплатну вторинну правову допомогу, на відміну від адвокатів, на приділено незначну увагу. Основою прийняття рішення, щодо обсягів фінансування безоплатної правової допомоги як на державному, так і на місцевому рівнях є їх економічне обґрунтування. Особливості використання коштів на оплату праці адвокатів при наданні ними безоплатної вторинної правової допомоги врегульовані окремою постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2013 р. [4], якою визначено механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті за бюджетною програмою «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів із надання безоплатної вторинної правової допомоги».

Беручи до уваги, вищевказане, нам дозволяє констатувати, що проведений аналіз порядку здійснення фінансування має належний рівень, особливо у напрямі безоплатної вторинної правової допомоги. На місцях органи місцевого самоврядування самі можуть визначати з дозволених законом можливостей, способи надання безоплатної вторинної правової допомоги. Можна зробити висновок, що з точки зору дотримання принципів фінансування найуспішнішим у сфері надання безоплатної вторинної правової допомоги є як варіант, проведення щорічного муніципального конкурсу проектів для суб'єктів права щодо надання такої допомоги. Наявність різних підходів у фінансуванні безоплатної правової допомоги в державі, зумовлено, на мою думку, трьома основними факторами: 1) можливістю вибору варіанту надання безоплатної вторинної правової допомоги; 2) особливим статусом осіб, що надають безоплатну вторинну правову допомогу (професійні адвокати); 3) об'єктивними реаліями нестачі коштів у державному і місцевих бюджетах. Ці факти переконують нас у необхідності розробки та затвердження на державному рівні «Порядку фінансування видатків на безоплатну правову допомогу за різними напрямками її надання», у якому б чітко простежувався механізм фінансування, його стадії, схеми руху наданих коштів, взаємодія учасників цього процесу.

Бібліографічні посилання:

1. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 року № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст.577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

2. Про деякі питання запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів: Наказ Міністерства фінансів України від 26 серпня 2014 р. 836. URL: www.zakon.rada.gov.ua/.

3. Положення про Координаційний центр із надання правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 червня 2012 року № 504. *Урядовий кур'єр*. 2012. № 113.

4. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2013 р. № 130 (із змінами і доповненнями). URL: www.zakon.rada.gov.ua/.